

Vergaderjaar 2011–2012

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1308

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 december 2011

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij 22 fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche 01: Verordening Gezondheid voor groei 2014–2020 (Kamerstuk 22 112, nr. 1294)

Fiche 02: Mededeling dubbele belasting (Kamerstuk 22 112, nr. 1295)

Fiche 03: Aanpassing rente- royaltyrichtlijn (Kamerstuk 22 112, nr. 1296)

Fiche 04: Mededeling totaalaanpak van migratie en mobiliteit (Kamerstuk 22 112, nr. 1297)

Fiche 05: Verordening kredietbeoordelaars (Kamerstuk 22 112, nr. 1298)

Fiche 06: Mededeling actieplan tegen het toenemend gevaar van antimicrobiële Resistentie (Kamerstuk 22 112, nr. 1299)

Fiche 07: Verordeningen Asiel- en Migratiefonds en Intern Veiligheidsfonds (2014–2020) (Kamerstuk 22 112, nr. 1300)

Fiche 08: Verordening Rechten en Burgerschap Programma (Kamerstuk 22 112, nr. 1301)

Fiche 09: Verordening Programma Justitie voor de periode 2014–2020 (Kamerstuk 22 112, nr. 1302)

Fiche 10: Verordening beheerplan haring ten westen van Schotland (Kamerstuk 22 112, nr. 1303)

Fiche 11: Stroomlijningspakket richtlijnen voor producten (Kamerstuk 22 112, nr. 1304)

Fiche 12: Verordening en richtlijn op het terrein van accountancy (Kamerstuk 22 112, nr. 1305)

Fiche 13: Mededeling ontwikkeling maritieme strategie voor de Atlantische Oceaan (Kamerstuk 22 112, nr. 1306)

Fiche 14: Verordening EU ondersteuning van ontmanteling van nucleaire installaties in Bulgarije, Litouwen en Slowakije (Kamerstuk 22 112, nr. 1307)

Fiche 15: Mededeling «stress tests» van kerncentrales in de Europese Unie

Fiche 16: Verordening verbod op ontvinnen van haaien (Kamerstuk 22 112, nr. 1309)

Fiche 17: Mededeling en verordeningen Horizon 2020 – kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (Kamerstuk 22 112, nr. 1310)

Fiche 18: Verordeningen aanpassing bezoldiging en pensioenbijdrage personeel van de EU (Kamerstuk 22 112, nr. 1311)

Fiche 19: Mededeling aardobservatie «Global Monitoring for Environment and Security (GMES)» (Kamerstuk 22 112, nr. 1312)

Fiche 20: Financieringsvoorstel Europees Ontwikkelingsfonds (2014–2020) (Kamerstuk 22 112, nr. 1313)

Fiche 21: Verordening Creatief Europa (Kamerstuk 22 112, nr. 1314)

Fiche 22: Mededeling inzake versterkte solidariteit binnen de EU op het gebied van asiel (Kamerstuk 22 112, nr. 1315)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

Fiche : Mededeling «stress tests» van kerncentrales in de Europese Unie

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Mededeling van de commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende het tussentijds verslag over de alomvattende risico- en veiligheidsbeoordeling («stress tests») van kerncentrales in de Europese Unie

Datum Commissiedocument: 24 november 2011

Nr. Commissiedocument: COM(2011) 784

Pre-lex:

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/
LexUriServ.do?uri=COM:2011:0784:FIN:NL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0784:FIN:NL:PDF)

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
<http://ec.europa.eu/governance/impact/practice>

Behandelingstraject Raad: Raad Algemene Zaken

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

2. Essentie voorstel

Na de gebeurtenissen in Fukushima in maart 2011 heeft de Commissie samen met de internationale regulators en de nucleaire industrie een proces in gang gezet om in de gehele EU alomvattende risico- en veiligheidbeoordelingen van kerncentrales (de zogenaamde «stress tests») uit te voeren. Het initiatief werd bekrachtigd door de Europese Raad van 24-25 maart 2011. De Europese Raad heeft de Commissie tevens verzocht «de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de veiligheid van kerninstallaties opnieuw te bezien en waar nodig vóór eind 2011 verbeteringen voor te stellen».

In deze mededeling vat de Commissie het werk samen dat tot dusverre is uitgevoerd in het kader van de stresstest. De Commissie is hierbij uitgegaan van de voortgangsrapporten die de lidstaten vóór 15 september 2011 hebben toegezonden en van het tussentijdse verslag dat door de ad hoc groep van de Raad inzake nucleaire beveiliging (Ad Hoc Group on Nuclear Security – AHGNS) is opgesteld.

Voorst geeft de Commissie een eerste evaluatie van de huidige situatie en enkele voorlopige ideeën voor toekomstige werkzaamheden.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De in de nasleep van het ongeval in Fukushima afgesproken veiligheidsanalyses (de stresstests) zullen naar verwachting tijdige, objectieve en wetenschappelijk gegronde informatie verschaffen die ertoe zal bijdragen de veiligheidsparameters met betrekking tot locatiekeuze, ontwerp, exploitatie en onderhoud van en regulering voor bestaande en geplande kerncentrales te versterken.

In de mededeling geeft de Commissie aan dat uit de eerste resultaten blijkt dat er gebieden zijn waarop eventuele verbeteringen mogelijk zijn,

zowel op nationaal als op EU-niveau. De lidstaten zullen beslissen hoe zij de *follow-up* op nationaal niveau waarborgen. De Commissie verwelkomt de door sommige lidstaten reeds in die richting gezette stappen. In deze mededeling heeft de Commissie een overzicht gegeven van de eerste ideeën voor een versterking van het EU-kader voor nucleaire veiligheid en voor een verbetering van de coördinatie van bestaande instrumenten en mechanismen. Ook geeft de Commissie aandacht aan samenwerking met derde landen gericht op deelname aan de stress test aldaar. Enkele buurlanden (Zwitserland, Oekraïne) hebben zich hiertoe al bereid verklaard.

Deze eerste aanwijzingen moeten verder worden bekeken en er moet een vervolg aan worden gegeven in het licht van de eindresultaten van de stress tests. Het Euratom-Verdrag biedt een flexibele en alomvattende rechtsgrondslag voor het aanbrengen, waar nodig, van verbeteringen in de wetgeving inzake nucleaire veiligheid. Van de lidstaten wordt verwacht dat zij hun definitieve risico- en veiligheidsbeoordelingsrapporten vóór 31 december 2011 bij de Commissie indienen¹. De peer reviews zullen worden uitgevoerd van januari tot april 2012. De Commissie zal bij de Europese Raad van 28-29 juni 2012 een eindverslag over de stress tests indienen met inbegrip van voorstellen voor eventuele wetgevingsvoorstellen met het oog op een verdere versterking van het kader voor de nucleaire veiligheid in Europa.

De Commissie heeft zich ertoe verbonden om het hele stress test-proces op een open en transparante wijze te doen verlopen. Zij zal nauw blijven samenwerken met alle betrokken partijen, inclusief niet-gouvernementele organisaties, en zal de resultaten van de peer reviews op een openbare bijeenkomst presenteren.

De Commissie ziet ruimte voor verbetering van het wetgevingskader op EU- en nationaal niveau op de volgende gebieden:

- 1) verbetering van de technische maatregelen voor veiligheid en verbetering van het vereiste toezicht teneinde volledige tenuitvoerlegging te waarborgen;
- 2) verbetering van de *governance* en van het wetgevingskader met betrekking tot nucleaire veiligheid;
- 3) verbetering van de voorbereiding op noodsituaties en van de rampenplannen;
- 4) versterking van het EU-aansprakelijkheidstelsel op nucleair gebied;
- 5) versterking van de wetenschappelijke en technologische deskundigheid.

Het vertrekpunt blijft echter de volledige tenuitvoerlegging van de bestaande EU regelgeving.

Alvorens enig wetgevingsvoorstel ten gevolge van de resultaten van de stress tests in te dienen, zal de Commissie een openbare raadpleging houden en de betrokken partijen (bijvoorbeeld de deskundigengroepen in de nucleaire sector ENSREG, het Europees kernenergieforum (ENEF) en WENRA) bij de zaak betrekken.

In de context van haar samenwerking met derde landen en met internationale organisaties, die actief zijn op het gebied van kernenergie, met name de IAEA, zal de EU haar bij de stress tests opgedane ervaring delen om zo het internationale wet- en regelgevingstelsel voor nucleaire veiligheid te versterken.

Bevoegdheidsvaststelling

De mededeling van de Commissie bevat nog geen concrete voorstellen voor wijziging van het wetgevingskader. In algemene zin kan de bevoegdheid van de Commissie ontleend worden aan artikel 2, onder b) van het EU-verdrag.

¹ Het Nederlandse veiligheidsrapport zal voor het eind van het jaar aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Uit het Euratomverdrag volgt dat het subsidiariteitsbeginsel strikt genomen niet van toepassing is. De proportionaliteit van de door Commissie nog te formuleren wijzigingen van het wetgevingskader voor nucleaire veiligheid zal te zijner tijd beoordeeld moeten worden.

Financiële gevolgen

Voor zover op dit moment bekend, zijn ingrijpende financiële gevolgen van voorstellen voor regelgeving niet te verwachten. In Nederland dragen exploitanten van kerninstallaties (vergunninghouders) bij aan de financiering van de vergunningverlening en het toezicht op grond van de Kernenergiewet. Dit is geregeld in het Bijdragenbesluit Kernenergiewet. De in het Besluit genoemde bedragen worden op dit moment geactualiseerd. Eventuele financiële gevolgen van de voorstellen van de Europese Commissie kunnen mogelijk leiden tot verdere bijstelling van het Besluit. Indien er nationale financiële consequenties uit de beleidsvoorstellen voortvloeien, dienen de budgettaire gevolgen te worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels met betrekking tot budgetdiscipline.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland steunt de Commissie in het streven om het wetgevingskader op EU- en nationaal niveau te verbeteren met name op de genoemde gebieden. Aandachtspunt is wel het gestelde ten aanzien van de effectieve onafhankelijkheid van de nationale regulerende instanties (paragraaf 3.2.2). Volgens de commissie kan de onafhankelijkheid verder worden versterkt door de desbetreffende bepalingen van de richtlijn inzake nucleaire veiligheid explicieter te maken en door criteria vast te stellen voor de daadwerkelijke onafhankelijkheid van de nationale regulerende instanties. Bij de uitwerking van dit voornemen van de EC zal volgens Nederland de onafhankelijkheid van de toezichthouder ten opzichte van de sector en ten opzichte van andere belangen dan de veiligheid gegarandeerd moeten blijven, en de verantwoordelijkheid voor toezicht op de veiligheid helder en eenduidig belegd moeten worden zodat deze transparant en controleerbaar blijft. Vergunningverlening en toezicht dienen hierbij niet onttrokken te worden aan politieke controle.

Nederland benadrukt dat de resultaten van de stresstests, en in het bijzonder van de peer review, moeten worden afgewacht voordat concrete voorstellen kunnen worden ingediend. Ook is, op basis van de uit Fukushima te leren lessen en conclusies, versterking van het wereldwijde systeem van regelgeving op het gebied van nucleaire veiligheid van groot belang. IAEA heeft daarbij een centrale rol te spelen.